

Minister Edukacji i Nauki

Przemysław Czarnek

DWM-WOPG.473.127.2023.BP
Warszawa, 13 czerwca 2023 r.

*Szanowni Państwo Kuratorzy,
Szanowni Państwo Dyrektorzy,
Szanowni Państwo Nauczyciele,
Szanowni Państwo Przedstawiciele Jednostek Samorządu Terytorialnego,*

przekazuję informacje na temat rozwiązań systemowych dotyczących zapewnienia opieki i edukacji uczniom będącym obywatelami Ukrainy, którzy po dniu 24 lutego 2022 r. przybyli do Rzeczypospolitej Polskiej, do wykorzystania w nadchodzącym roku szkolnym 2023/2024.

I. Podstawowe informacje

1. Dzieci i młodzież z Ukrainy w wieku 7–18 lat są przyjmowani do publicznych szkół oraz obejmowani opieką i nauczaniem na warunkach dotyczących obywateli polskich.
2. Przyjmowanie do szkół odbywa się w ciągu całego roku szkolnego, a ustalenie klasy, w której uczeń będzie kontynuował naukę odbywa się na podstawie sumy ukończonych lat nauki szkolnej za granicą.
3. Publiczna szkoła podstawowa, w której obwodzie mieszka dziecko przybyłe z zagranicy, przyjmuje je z urzędu, inne publiczne szkoły podstawowe i szkoły ponadpodstawowe, przyjmują uczniów w miarę posiadania wolnych miejsc.
4. Ustalenie klasy (roku nauki) następuje na podstawie dokumentów wydanych przez szkołę za granicą, a w przypadku ich braku – oświadczenia rodziców o sumie lat nauki za granicą. Dokumenty nie muszą być tłumaczone na język polski przez tłumacza przysięgłego.
5. Rodzice mogą zwrócić się do dyrektora szkoły o przyjęcie dziecka do niższej klasy niż wynika to z sumy lat nauki szkolnej, np. ze względu na wiek dziecka.
6. Przyjmowanie uczniów przybywających z zagranicy jest uregulowane na poziomie ustawowym. Prawna podstawa pobytu ucznia na terenie Polski (np. zezwolenie na pobyt czasowy, zezwolenie na pobyt stały, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zgoda na pobyt ze względów humanitarnych albo uzyskanie statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej) nie ma znaczenia dla możliwości przyjęcia do publicznej szkoły i możliwych form wspomagania nauki.
7. Stosownie do art. 166 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082, z późn. zm.), zwanej dalej „Prawem oświatowym”, w przypadkach uzasadnionych warunkami demograficznymi, jeżeli przyjęcie osób podlegających obowiązkowi szkolnemu wymaga przeprowadzenia zmian organizacyjnych pracy szkoły, w której obwodzie te osoby mieszkają, organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego prowadzącej szkołę podstawową może wskazać jako miejsce realizacji obowiązku szkolnego:
 - 1) inną publiczną szkołą podstawową prowadzoną przez tę jednostkę samorządu terytorialnego;

- 2) publiczną szkołą podstawową prowadzoną przez inną jednostkę samorządu terytorialnego, po zawarciu porozumienia z tą jednostką samorządu terytorialnego. W przypadku braku możliwości wskazania jako miejsca realizacji obowiązku szkolnego ww. szkół, na wniosek organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego prowadzącej szkołę podstawową, w której obwodzie mieszkają ww. osoby, kurator oświaty wskazuje szkołę podstawową, w której te osoby będą realizowały obowiązek szkolny.
8. Mając na względzie potrzeby edukacyjne dzieci i młodzieży przybyłych do Polski z Ukrainy, wynikające z braku lub słabej znajomości języka polskiego, a także biorąc pod uwagę konieczność dostosowywania nauczanych treści adekwatnie do potrzeb uczniów, Ministerstwo Edukacji i Nauki rekomenduje organizowanie nauki uczniów przybywających z Ukrainy w formie oddziałów przygotowawczych.

II. Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. poz. 583, z późn. zm.)

Podpisana przez Prezydenta RP w dniu 29 maja 2023 r., ustawa z dnia 14 kwietnia 2023 r. *o zmianie nazw uczelni służb państwowych nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, o zmianie ustawy o Policji, ustawy o Straży Granicznej, ustawy o Państwowej Straży Pożarnej oraz niektórych innych ustaw* (druk 3133), zmienia między innymi ustawę z dnia 12 marca 2022 r. *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa* (Dz. U. poz. 583, z późn. zm.).

Zgodnie przepisami tej ustawy uznaje się za legalny pobyt obywateli Ukrainy do dnia:

- 1) 31 sierpnia 2024 r. – jeżeli te osoby:
 - w dniu 4 marca 2024 r. korzystają z wychowania przedszkolnego, realizują obowiązek szkolny albo realizują obowiązek nauki zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900) lub
 - w dniu 4 marca 2024 r. pobierają naukę w przedszkolu lub szkole funkcjonujących w ukraińskim systemie oświaty z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, lub
 - nie później niż w roku szkolnym 2022/2023 rozpoczęły naukę w branżowej szkole II stopnia, szkole policealnej lub szkole dla dorosłych;
- 2) 30 września 2024 r. – jeżeli te osoby przystępują do egzaminu maturalnego, o którym mowa w rozdziale 3b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r. poz. 2230), w terminie poprawkowym.

Stosownie do powyższego, w ustawie z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, przedłuża się stosowanie:

- 1) art. 50 ust. 6, który dotyczy wsparcia jednostek samorządu terytorialnego w realizacji dodatkowych zadań oświatowych związanych z kształceniem, wychowaniem i opieką nad dziećmi i uczniami będącymi obywatelami Ukrainy ze środków zwiększonej rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej lub Funduszu Pomocy oraz innych przepisów znajdujących się w art. 50 dotyczących wykorzystania środków z Funduszu Pomocy;
- 2) art. 50b, dotyczącego środków na zakup podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych dla uczniów publicznych i niepublicznych;

- 3) art. 50c, który dotyczy sposobu ustalania statystycznej liczby dzieci i uczniów oraz wysokości podstawowej kwoty dotacji, o których mowa w ustawie z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych, w okresie objętym zmienianą ustawą;
- 4) art. 55b dotyczącego dodatkowej nauki języka polskiego;
- 5) art. 56 i art. 56a dotyczących godzin ponadwymiarowych dla nauczyciela;
- 6) art. 57 dotyczącego zatrudnienia na stanowisku pomocy nauczyciela;
- 7) w art. 58 dotyczącego wyłączenia stosowania przepisów o zawieszeniu prawa do świadczenia kompensacyjnego.

Ponadto, nadal stosowane będą następujące przepisy ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa:

- 1) art. 50a, dotyczący wyłączenia prawa do tzw. dotacji oświatowej na dorosłego słuchacza niepublicznej szkoły;
- 2) art. 51, dotyczący tworzenia innych lokalizacji prowadzenia zajęć edukacyjnych;
- 3) art. 52, dotyczący bezpłatnego transportu dzieci do miejsca kształcenia;
- 4) art. 52a, który przesądza o niestosowaniu przepisów dotyczących rozliczania kosztów wychowania przedszkolnego, w stosunku do dzieci, będących obywatelami Ukrainy, o których mowa w zmienianej ustawie;
- 5) w art. 53 dotyczącego pomocy materialnej dla uczniów;
- 6) art. 54 dotyczącego wyłączenia zezwolenia na spełnianie przez dziecko obowiązku szkolnego poza placówką;
- 7) art. 55 dotyczący nauczania w oddziale przygotowawczym;
- 8) art. 55a stanowiący, że do słuchaczy szkół policealnych kształcących w zawodzie technik pożarnictwa prowadzonych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 49 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, którzy realizują zadania na rzecz osób, o których mowa w art. 1 ust. 1, nie stosuje się przepisu art. 44w ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty do czasu zakończenia realizacji tych zadań.
- 9) art. 55c dotyczącego skreślenia z listy ucznia.

III. Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy (Dz. U. poz. 645, z późn. zm.)

Stosownie do zmian dotyczących terminów legalności pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywateli Ukrainy przybyłych w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy, wprowadzanych ustawą o zmianie nazw uczelni służb państwowych nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, o zmianie ustawy o Policji, ustawy o Straży Granicznej, ustawy o Państwowej Straży Pożarnej oraz niektórych innych ustaw, w tym ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. poz. 583, z późn. zm.) **planuje się przedłużenie na rok szkolny 2023/2024 stosowanie przepisów rozporządzenia dotyczących możliwości:**

- 1) powołania składu zespołu egzaminatorów sprawdzających prace egzaminacyjne obywateli Ukrainy, którzy przystąpili do egzaminu ósmoklasisty lub egzaminu maturalnego (§ 6),
- 2) uczęszczania przez uczniów oddziałów przygotowawczych na zajęcia przeznaczone na osiągnięcie wybranych efektów kształcenia określonych w podstawie programowej kształcenia

w zawodzie szkolnictwa branżowego, dostosowane pod względem zakresu treści oraz metod i form ich realizacji do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia (§ 6a),

- 3) niepodlegania klasyfikacji rocznej i śródrocznej przez uczniów uczęszczających do oddziału przygotowawczego (§ 6b ust. 1 i 1a),
- 4) organizowania dodatkowych zajęć z języka polskiego w grupach liczących nie więcej niż 15 uczniów i w wymiarze nie niższym niż 6 godzin lekcyjnych tygodniowo (§ 11a ust. 1 i 2),
- 5) przyjęcia do przedszkola specjalnego, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej specjalnej, szkoły specjalnej, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego lub specjalnego ośrodka wychowawczego dziecka niepełnosprawnego lub ucznia niepełnosprawnego na podstawie oświadczenia rodzica lub osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem lub uczniem o złożeniu do publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej, wniosku o wydanie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego (§ 12),
- 6) ustalenia przez dyrektora szkoły lub placówki, w porozumieniu z radą pedagogiczną i radą rodziców, potrzeby modyfikacji realizowanego w szkole lub placówce programu wychowawczo-profilaktycznego oraz w razie potrzeby modyfikowania tego programu (§ 13),
- 7) zatrudnienia w publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w uzasadnionych przypadkach i za zgodą kuratora oświaty, osoby niebędącej nauczycielem posiadającej przygotowanie uznane przez dyrektora poradni do realizacji określonych zadań w tym zakresie (§ 14).

Ponadto dodane zostaną przepisy określające:

- 1) warunki ukończenia w roku szkolnym 2023/2024 przez ucznia będącego obywatelem Ukrainy szkoły podstawowej (§ 6e),
- 2) termin składania przez uczniów będących obywatelami Ukrainy deklaracji przystąpienia do egzaminu maturalnego, zawodowego i ósmoklasisty oraz przekazania wykazu uczniów, którzy złożyli deklaracje do okręgowej komisji egzaminacyjnej (§ 2b, 3b i 4b)

Z uwagi na stabilną sytuację odnośnie do liczby uczniów z Ukrainy w polskich jednostkach systemu oświaty nie planuje się przedłużenia na rok szkolny 2023/2024 stosowania przepisów dotyczących:

- 1) zwiększenia liczby dzieci będących obywatelami Ukrainy w oddziale przedszkola integracyjnego, oddziale integracyjnym w przedszkolu ogólnodostępnym oraz liczby uczniów w oddziale szkoły integracyjnej i oddziale integracyjnym w szkole ogólnodostępnej, liczby dzieci w oddziale przedszkola specjalnego i oddziale specjalnym w przedszkolu ogólnodostępnym oraz liczby uczniów w oddziale szkoły specjalnej i oddziale szkoły specjalnej i oddziale specjalnym w szkole ogólnodostępnej (§ 9 ust.1-3). Jednocześnie klasy i oddziały, w których w latach 2021/2022 i 2022/2023 zwiększono liczbę dzieci i uczniów niepełnosprawnych będących obywatelami Ukrainy mogą funkcjonować w ciągu całego etapu edukacyjnego (§ 9 ust. 4);
- 2) zwiększenia liczby wychowanków niepełnosprawnych będących obywatelami Ukrainy w grupie wychowawczej w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym lub specjalnym ośrodku wychowawczym (§ 10 ust. 1).

Jednocześnie grupy, w których w latach 2021/2022 i 2022/2023 zwiększono liczbę wychowanków mogą funkcjonować ze zwiększoną liczbą w ciągu całego etapu edukacyjnego (§ 10 ust. 2);

- 3) zwiększenia liczby dzieci w oddziale przedszkola i uczniów w oddziale klas I-III szkoły podstawowej o dzieci i uczniów będących obywatelami Ukrainy (§ 7 ust. 1 i 8 ust. 1-2). Jednocześnie oddziały, ze zwiększoną w latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023 liczbą dzieci i uczniów mogą funkcjonować do odpowiednio do ukończenia wychowania przedszkolnego oraz w ciągu całego etapu edukacyjnego (§ 7 ust. 1a i § 8 ust. 4),
- 4) zwiększenia liczby uczniów na zajęciach świetlicowych w szkole podstawowej ogólnodostępnej oraz uczniów niepełnosprawnych na zajęciach świetlicowych w szkole ogólnodostępnej, szkole integracyjnej, szkole specjalnej i szkole ogólnodostępnej z oddziałami specjalnymi (§ 11).

Bez zmian, do dalszego stosowania, pozostaną przepisy dotyczące:

- 1) możliwości niepodlegania obowiązkowemu rocznemu przygotowaniu przedszkolnemu, obowiązkowi szkolnemu i obowiązkowi nauki przez dzieci i uczniów będących obywatelami Ukrainy, którzy pobierają naukę w przedszkolu lub szkole funkcjonujących w ukraińskim systemie oświaty z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (§ 15),
- 2) innej lokalizacji prowadzenia zajęć (§ 16).

IV. Fundusz Pomocy

W ustawie z 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy przewidziano możliwość wsparcia finansowego ze środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej lub Funduszu Pomocy na dodatkowe zadania oświatowe związane z kształceniem, wychowaniem i opieką nad uczniami z Ukrainy.

Transfery środków finansowych Funduszu Pomocy przeznaczone na realizację tych zadań, za okres od 24 lutego 2022 r. do końca kwietnia 2023 r. – w miesięcznych ratach – zostały już przekazane do samorządów. Kolejne – będą dokonywane analogicznie jak dotychczas, tj. również w miesięcznych ratach. łączna wysokość środków finansowych naliczonych na podstawie danych systemu informacji oświatowej za okres od 24 lutego 2022 r. do końca kwietnia 2023 r., z przeznaczeniem na realizację zadań oświatowych wykonywanych przez jednostki samorządu terytorialnego wynosi ponad **2,7 mld zł**.

Wsparciem objęte zostały zadania do tej pory niefinansowane z subwencji oświatowej - dofinansowanie wychowania przedszkolnego dzieci w wieku 2,5-5 lat oraz dofinansowanie dowożenia uczniów.

Środki przekazywane samorządom w celu wsparcia uczniów z Ukrainy są naliczone zgodnie z algorytmem, stanowiącym załącznik do rozporządzenia w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w danym roku budżetowym na podstawie danych wykazanych w systemie informacji oświatowej, o którym mowa w ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 584 i 619).

Szanowni Państwo, składam Państwu serdeczne podziękowanie za zaangażowanie i pracę z dziećmi i młodzieżą z Ukrainy. Dzięki Państwa wiedzy i umiejętnościom dzieci i młodzież z Ukrainy kontynuują naukę w przyjaznej atmosferze.

Z wyrazami szacunku

Przemysław Czarnek
Minister
/ – podpisano cyfrowo/